

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

НА ГЛ. АС. Д-Р ВИКТОРИЯ БОЙКОВА СОТИРОВА,

**ПРЕДСТАВЕНИ ЗА УЧАСТИЕ В КОНКУРС ЗА АКАДЕМИЧНА ДЛЪЖНОСТ
„ДОЦЕНТ“**

**ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.4. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ
СОЦИАЛНА РАБОТА С БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА
ЗА НУЖДТЕ НА ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД**

ОБЯВЕН В „ДЪРЖАВЕН ВЕСТНИК“ БР. 57/14.07.2017г.

**КАТЕДРА „МЕДИКО-СОЦИАЛНИ НАУКИ“
ФАКУЛТЕТ
„ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ, ЗДРАВНИ ГРИЖИ И СПОРТ“**

**ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД
2017г.**

СПИСЪК С ПУБЛИКАЦИИ НА ГЛ. АС. Д-Р ВИКТОРИЯ СОТИРОВА

РЕЗЮМЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

I. МОНОГРАФИИ

Сотирова, В., (2008) „Социална закрила и подкрепа в работата с безработни лица”, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, с. 191, ISBN 978-954-680-564-5

В монографията се анализира състоянието и динамиката на безработицата и – в частност на продължителната безработица, в зависимост от реализираната социална работа – социална закрила (програми и мерки) и социална подкрепа (посредническа дейност между трудовия посредник и безработното лице).

Представени са данни от проведено и анализирано изследване на безработицата, както и на социално-икономическите проблеми на продължително безработните. Получените резултати са съпоставени с националните данни за безработицата. Прави се опит за: оценка на постигнатото; разбиране на закономерната връзка между активност и резултати; търсене на подходи за преодоляване на социалните проблеми, породени от безработицата.

Сотирова, В., (2009) „Социална работа – проблеми и перспективи”, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, с. 130, ISBN 978-954-680- 666-6

В България, 90-те години на XX-ти век са период, изпълнен с интензивни промени, създаване и развитие на социалната работа като теоретико-приложна дейност, изискващи: “познаване”, от една страна, на динамично променящите се събития и явления, а от друга – на опита и развитието на социалната работа; “прогнозиране”, разпознаване и осмисляне на съпътстващите социалната дейност проблеми; “разкриване” на перспективите в развитието на социалната работа.

В монографията се разглеждат, именно, тези три аспекта: развитие на социалната работа като теоретико-познавателна дейност; основни проблеми в развитието на социалната работа с безработни и бедни: представят се данни от проведено пилотно проучване за мнението на социалните работници в Дирекция "Бюро по труда", Дирекция "Социално подпомагане" и потребители (безработни и социално слаби лица), относно социалната политика и работа в България в период на криза; перспективи в развитието на социалната работа като научна и практическа дейност: разглежда се възникването и развитието на школите по социална работа и обучението в България; представят се данни от социометрично изследване на значимите фактори, влияещи върху развитието на студентите в ЮЗУ „Неофит Рилски“ и формирането им като бъдещи социални работници.

Паризов, П., **В. Сотирова**, (2012) „Методи в социалната работа“, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, с. 221, ISBN 978-954-680-782-3

Монографията "Методи на социалната работа" е с теоретико-приложен характер. Нейната основна цел е да представи научна концепция за методите на социалната работа и тяхното приложение в конкретни области от социалната практика. В научния труд се поставя акцент върху различните видове методики при отделни групи и индивиди, както и разновидностите при социална работа с тях. Разглеждат се: теоретичните основания за методите на социална работа като самостоятелна област от научното знание; класификация на методите за социална работа; ефективно и ефикасно приложение в практиката на най-целесъобразните методи на работа за различните социални групи и ситуации.

Монографията е структурирана в четири части. В първата част са разгледани основните постановки за методологията, методите и принципите в науката, което допринася за по-доброто овладяване на специфичните методи и принципи в социалната работа. Те са обект на втората част от настоящия труд. Третата част е посветена на основните видове социална работа – индивидуална и групова. В последната част е представена методиката на социална работа на лица с конкретни социални нужди и проблеми.

II. СТУДИИ, СТАТИИ В НАУЧНИ СПИСАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ В ГОДИШНИЦИ И СБОРНИЦИ

Сотирова, В., (2009), „Управление на социалната работа с безработни лица” - сп. „Психология”, кн. 7, с. 24-69, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, ISSN 1312-7969 - студия

Безработицата е явление със сложен и комплексен характер, породен от факта, че е обект не само на социалното управление, но на други обществени субсистеми. Помощта под формата на социална работа, предоставена от: социални работници в Дирекции „Социално подпомагане“ - предоставяне на социална закрила и подкрепа чрез помощи и услуги; трудови посредници в Дирекции „Бюро по труда“ – предоставяне на посредническо-консултативна помощ и подкрепа за започване на работа, до голяма степен зависи от групата, в която безработните лица са категоризирани.

Значимостта на социалното управление при безработицата се увеличава от необходимостта да се използват и прилагат както собствени специфични методи, средства и ресурси, така и на другите обществени управления – икономическо, образователно, здравно и социо-културно.

В студията се разгледат: предпоставките, регламентиращи приложението на „системния“ и „кибернетичен“ подход в управлението на социалната работа; същността и основните характеристики на системата „социална работа“ като управленчески процес; аспектите на безработицата като управляван обект и субсистема на системата „социална работа“; основни характеристики на субекта и обекта на социална работа.

Tcholakova, M., **V. Sotirova**, Y. Tzvetanova (2017), Reflections on discrimination and oppression in contemporary social work practice in Bulgaria, European Journal of Social Work (CESW) 2017: 1-19. DOI:10.1080/13691457.2017.1320649, Published online: 28 Apr 2017 (peer referral journals)

Abstract: This article draws on a study of awareness and sensitivity towards discrimination and oppression in contemporary practice in the Bulgarian social system through the perspectives of helping professionals and social clients. To that end, empirical data were gathered through a study of: the knowledge and awareness about anti-discrimination policy and legislation in the social sphere; awareness and

perceptions of discrimination and oppression in society and the social work domain; and reflections on discrimination and oppression in the context of working relationships. Two questionnaires were designed and used to collect data in the period of April–May 2014 in the Southwestern region of Bulgaria. There were two groups consisting of 132 helping professionals ($n = 132$) and 121 clients/service users ($n = 121$). Both groups had low awareness of anti-discrimination legislation and regulations in the field of social policy and services. Discrimination and oppression were perceived as widespread phenomena that affected life of disadvantaged groups and also manifested in the social system. Ethnic minority service users needed information about their rights and community resources and claimed for larger involvement in the process of social work.

Key Words: Discrimination, oppression, empowerment

Абстракт: Статията се основава на проучване на информираността и чувствителността към дискриминацията и потисничеството в практиката на съвременната българска социална система през перспективата на помагачи специалисти и социални клиенти. За постигане на целта са събрани емпирични данни чрез изследване на: знанията и информираността относно антидискриминационната политика и законодателство в социалната сфера; осъзнаването и възприятията за дискриминация и потисничество както в обществото, така и в областта на социалната работа; отражението на дискриминацията и потисничеството в контекста на работните взаимоотношения. Съставени са два въпросника, които са използвани за събиране на данни в Югозападния регион на България в периода април–май 2014 г. Участват две групи, състоящи се от 132 помагачи специалисти ($n = 132$) и 121 клиенти/потребители на социални услуги ($n = 121$). И двете групи показват недостатъчна информираност по законови и подзаконови разпоредби за борба срещу дискриминацията в областта на социалната политика и социалните услуги. Дискриминацията и потисничество се възприемат като широко разпространени явления, които засягат живота на групите в неравностойно положение, като се проявяват и в социалната система. Потребителите на услуги от етнически малцинствени общности се нуждаят от повече информация за своите права и за ресурсите в общността и настояват за по-голямо участие в процеса на социална работа.

Ключови думи: дискриминация, потисничество, овластяване

Сотирова, В. (2016), „Ролята на Пъблик рилейшънс за популяризиране на социалната работа“, в сборник „Актуални проблеми на социалната работа“, Благоевград (под печат)

Абстракт: Статията е посветена на важността, която PR- специалистите заемат в популяризиране дейността на социалната работа. Без претенции за изчерпателност си поставяме за задача да изведем работна рамка, включваща същността, функциите и дейностите, които трябва да се реализират в социалната работа, с цел от една страна да се популяризира помагащата професия, а от друга да се информират, а при необходимост и мотивират различните групи бенефициенти – социално слаби, безработни, бедни, социално изолирани лица, за важността, мястото и ролята на социалната работа – закрила и подкрепа в разрешаването на наболели социални проблеми.

Ключови думи: Пъблик рилейшънс (PR), PR- специалисти, социална работа

Abstract: The article is dedicated of the importance, which the PR-specialists have in the promotion of the activities of the social work. Without claims for comprehensiveness we aim to extract a work frame, including the essence, functions and activities, which have to be implemented in social work, aiming, on one hand the promotion of the helping profession, and on the other, to inform, and motivate if needed, different groups of beneficiaries – socially disadvantaged, unemployed, poor, socially isolated people, for the importance, place and role of the social work – protection and support in solving of pressing social problems.

Key words: Public relations (PR), PR-specialists, social work, social workers

Tcholakova, Maya, **Viktoria Sotirova**, Yoanna Tzvetanova, Hristina Arabadjieva „Anti-Discriminatory Representations in Social Work“, Prague, Czech Republic, publication in the "Proceedings of IAC- SSaH 2014", ISBN 978-80-905791-0-1

Abstract: Nowadays, owing to dynamic migration and increasing cultural and social heterogeneity, European societies encounter numerous challenges to deal with. To embrace the cultural diversity and to tackle with societal oppression, practitioners in helping professions and, particularly, social workers need to reflect on their own cultural and social biases. Furthermore, awareness and understanding of

discrimination and oppression can trace the road to a more sensitive, open and empowering social work.

This paper is based on the preliminary results of a research project titled “Anti-oppressive aspects of social work: knowledge, attitudes, behavior of helping professionals and social clients” (SRP – B12/14), developed and funded under the annual research support scheme of the South-West University Neofit Rilski in Blagoevgrad, Bulgaria.

Key words: discrimination, oppression, anti-discriminatory social work, anti-oppressive social work

Абстракт: В наши дни, в следствие на динамичните преселвания и повишаващата се, културна и социална, хетерогенност, Европейските общества се сблъскват с множество предизвикателства, с които следва да се справят. За да приеме културното разнообразие и, за да се справи с социалното подтисничество, практикуващите в помагащите професии, и в частност социалните работници, следва да загърбят собствените си културни и социално предразсъдъци. Нещо повече, осведомеността и разбирането, по отношение на дискриминацията и подтисничеството, може да проследи пътят, към по-чувствителна, отворена и изпълнена с възможности, социална работа.

Тази разработка се базира върху предварителните резултати от изследователски проект, озаглавен „Антипотискащи аспекти на социалната работа (знания, нагласи, поведение на помагащите специалисти и социални клиенти) SRP-B12/14(2014), развит и финансиран в рамките на годишната схема за подпомагане на научните изследвания на Югозападен университет “Неофит Рилски” в Благоевград, България.

Ключови думи: дискриминация, подтисничество, анти-дискриминационна социална работа, анти-потисническа социална работа

Сотирова, В., Вълкова, М. (2013), „Трудова реализация на лица с тежка психична болест“ – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, кн. 1, с. 120-127, ISSN 1310-0637

Абстракт: Статията е посветена на актуален за българското общество проблем – проблемът с трудовата реализация и заетост, но не въобще, а на една специфична група хора с увреждания – лицата с тежка психична болест.

Основен акцент в разработката е именно трудовата реализация на лица с тежка психична болест. Описано е собствено изследване проведено през периода май 2011г. – февруари 2012г.. Статията завършва с изводи и препоръки за подобряване на живота и трудовата заетост на лицата с психична болест. Считаме, че трудова реализация на хората с увреждания и в частност на лицата с тежка психична болест е важен фактор за социализацията им в обществото. Представеният от нас успешен модел за трудова рехабилитация е доказателство, че когато има желание „трудно не означава невъзможно“. Познаването и използването на основните фактори и елементи, влияещи върху трудовата реализация на лицата с психична болест са критерии за успех. Ключови думи: трудова реализация; психо-социална рехабилитация; лица с психична болест

Abstract: The article is devoted to a topical issue of the Bulgarian society, namely, the problem of employment of a specific group of people: those with serious psychic disorders.

The main focus of the article is on the employment of persons with serious psychic diseases. The author's survey conducted in the period of May 2011 – February 2012 is described. The article ends with some conclusions and recommendations for improving the standard of life and the employment of persons with psychic diseases. In conclusion, the author claims that the employment of persons with disorders and of persons with serious psychic diseases, in particular, is an important factor for their socialization. Our successful model of employment rehabilitation, presented here, proves that 'when there is a will there is a way'. Knowing and using the basic factors and elements that influence on the employment of persons with psychic diseases, is a criterion for success.

Key words: employment; psycho-social rehabilitation; persons with psychic disease

Сотирова, В. (2013), „Психосоциална рехабилитация – добра практика и обучение в България“ - В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, кн. 1, с. 133-138, ISSN 1310-0637

Абстракт: Статията е посветена на психосоциалната рехабилитация в България, поставяйки акцент в две основни направления: добра практика - всяка дейност, насочена към предоставяне на социална услуга, реализираща различни

рехабилитационни програми, съобразени с нуждите и потребностите на лица с тежка психична болест; обучение на специалисти – социални работници, притежаващи компилация от знания и умения в областта на психосоциалната рехабилитация.

В статията е представена добра практика както в работата с лица с тежка психична болест в социална услуга, така и в обучителен цикъл на магистърска програма по психосоциална рехабилитация.

Ключови думи: психосоциална рехабилитация; добра практика; обучение

Abstract: The article is about the psycho-social rehabilitation in Bulgaria, focusing on two main directions: Good practice – every act, guided towards the provision of a social service, that realizes different rehabilitation programs, designed for the needs of people with severe mental disorders; Educating specialists – social workers that possess a compilation of knowledge and skills in the field of psycho-social rehabilitation.

In the article are presented good practices while working with people with severe mental disorders in the social practice as well as in the educational process of the masters majoring in psycho-social rehabilitation.

Key words: psychosocial rehabilitation; good practice; education

Сотирова, В., Стоицева, М. (2013), „Социална подкрепа в интернет форума „Родители на деца с увреждания и хронични заболявания” – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, кн. 1, с. 127-133, ISSN 1310-0637

Абстракт: Настоящата статия е посветена на изследване върху ролята на интернет форума „Родители на деца с увреждания и хронични заболявания” към сайта www.bg-mamma.com относно социалната подкрепа, която дава на семейства на деца с увреждания. Поставили сме си за цел да потърсим отговор на въпроса дали чрез споделянето в интернет можем да се доверим на непознати (съпричастни с проблема хора) и да получим социална подкрепа и помощ? Убедени сме, че групите за подкрепа и взаимопомощ от семейства за семейства е важен фактор в процеса на справяне, ето защо си поставихме за цел да проверим има ли и до колко е налице подкрепата в интернет пространството и до колко форум www.bg-mamma.com може и изпълнява ролята на “социални работници”, “психолози”, “лекари” и други специалисти, които биха

подкрепили родителите на деца с увреждания. За нуждите на разработката проведехме изследване в интернет пространството под формата на електронна анкета с родители на деца с увреждания и хронични заболявания в подфорума „Родители на деца с увреждания и хронични заболявания“ към сайта *bg-mamma.com*. Целта на анкетите е да се проучи интензивността на ползване на форума, подкрепата, която родителите получават в него, сериозността на излаганите проблеми, както и ангажираността, която имат родителите, които го използват.

Ключови думи: интернет пространство, интернет форум, виртуално общуване, социална подкрепа, социална мрежа

Abstract: This paper is devoted to the study of the place of the internet forum "Parents of children with disabilities and chronic diseases," part of the site *www.bg-mamma.com* for social support, given to families of children with disabilities. The aim of the research is to reveal if in Internet people are able to trust strangers (people involved in the same problem) and to receive social support and assistance? We believe that support groups of families with special needs are an important factor in the deal, so we aimed to answer the questions: is there and how much is support in the Internet forum as well as how *www.bg-mamma.com* may act like "social workers", "psychologists", "doctors" and other professionals who can support parents of children with disabilities. For the purpose of investigation we carried out a research on the web with parents of children with disabilities and chronic diseases, who are participants in the sub-forum „Parents of children with disabilities and chronic diseases," in the site *bg-mamma.com* using the form of an electronic survey. The aim of the interviews was to investigate the intensity of forum's use, the support received by parents, the seriousness of the problems exposed, and the commitment of parents who use the forum.

Key words: internet, internet forum, virtual communities, social support, social network

Сотирова, В. (2012), „Теоретико-практични аспекти на социалната работа“ – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, том VI (XXV), с. 113 – 118, ISSN 1310-063

Абстракт: В разработката се извеждат основните теоретични и практични умения, които трябва да усвои в процеса на обучение и прилага в процеса на

работа всеки социален работник, за да реализира ефективна и ефикасна социално-посредническа дейност.

Убедени сме, че за да се изгради образа на помагачият специалист – социален работник е необходимо формирането на: теоретични знания – изучаване, познаване и използване на постиженията, реализирани в различни научни области и направления – социални, медицински, икономически, правни и др.; практически умения – формиране на набор от професионални качества, теоретични знания и практически компетентности.

Този набор от знания, умения и компетентности, настоящите студенти (в ЮЗУ „Неофит Рилски“) бъдещи социални работници, получават от една страна чрез необходимия брой теоретични дисциплини в различни направления, а, от друга – със запознаване с максимално голям брой, различни по характер и дейност, социални структури.

Ключови думи: социална дейност, социална работа, социална подкрепа, социална закрила, социална политика

Abstract: The main theoretical and practical skills, which every social worker must assimilate, in the process of study, to realize effective and efficacious social-intermediary activity are brought out.

We are convinced that for forming the image of the helping specialist – social worker it is necessary to form: theoretical erudition – learning, knowing and using the achievements, realized in different scientific areas and directions – social, medical, economical, law etc.; practical skills – forming of a pack of professional qualities; theoretical knowledge and practical competencies.

This set of professional knowledge, skills and competencies, the students (at the SWU “Neophyt Rilski”) who are future social workers, obtain the necessary number of theoretical disciplines in different directions, and start with the maximum number, different by character and activity, social structures.

Key words: social activity, social work, social support, social protection, social policy

Сотирова, В. (2012), „Съвременни аспекти на социалната работа с безработни, бедни, социално изолирани“ – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, том VI (XXV), с. 102 -107, ISSN 1310-0637

Абстракт: „Животът не изглежда винаги справедлив, но все пак е хубав“ [5]

Справедливост, солидарност, равенство, равнопоставеност ..., принципи залегнали в основата на: социалната политика на „модерните“ общества; социалната работа (единство от социална закрила и надградена социална подкрепа) – дейност, предназначена да отговори на нуждите на всички деца, лица, семейства и групи в риск, определящи работните взаимоотношения (основани на набор от теоретични знания и практически умения) в диадата „социален работник-социален клиент“.

Смятаме, че за да е ефективна и ефикасна социалната работа е необходимо да се спазва работна рамка за постигане на социално познание (за бенефициентите, обекти на социална закрила и подкрепа) чрез реализиране на „диференциална социална диагноза“.

Ключови думи: социална работа, социална подкрепа, социална закрила, социална политика, безработица, бедност, социална изолация

Abstract: “Life does not always provide justice but still it is nice” [5]

Justice, solidarity, equality, equity..., principles lying in the base of the: social politic of the „modern“ societies; social work (unity of social protection and building on it social support) – activity, meant to meet the needs of all children, individuals, families and groups in risk, determining the working relations (based on number of theoretical knowledge and practical skills) in the relation “social worker – social client”. We consider that for effective and efficacious social work it is necessary that a working frame for achieving social knowledge (for beneficiary, objects of social protection and support) through putting of a „differential social diagnosis“ is to be observed.

Key words: social work, social support, social protection, social politics, unemployed, poverty, social exclusion.

Сотирова, В., (2011), „Социално-икономическа същност на явлението „бедност““, сп. „Социология и икономика“, кн.1, ст. 116-122, ISSN 1314-3603

Абстракт: 2010 г. е обявена за „Европейска година за борба с бедността и социалното изключване“. По своята същност, бедността: е предпоставка за поява на проблеми както със социално-икономически, така и със социално-психологически характер, водещи до разпад на личността; оказва негативно влияние върху обществото като цяло, върху неговите индивиди, различните

видове семейства и общности; и породените от нея последствията водят до увеличаване нивата на: заболяемостта; престъпността; емиграцията и други. Бедните хора много трудно се справят с възможността да реализират на практика своите теоретични знания и практически умения, преминавайки от една социална група към друга.

Ключови думи: бедност, безработица, социално изключване, борба с бедността

Abstract: 2010 has been declared for a „European year for struggle with poverty and social exclusion“. In its core poverty: Is one of the main prerequisites for the appearance of problems with socially-economical and socially-psychological character, which lead to the decay of people It exerts negative influence on the society as a whole, on the individuals, different types of families, and communities. The consequences of it lead to augment the levels of: illnesses, crime, emigration, and others

Poor people can't manage with the possibility to realize in practice their theoretical knowledge and practical skills while passing from one social group to another.

Key words: poverty, unemployment, social exclusion, struggle with poverty.

Mitova, Ek., **V. Sotirova**, (2011), Alternative form of deinstitutionalization of people with mental disabilities - Centre for family - type accommodation/small group home, „Modern Trends in Speech and Language Therapy“, p. 102-110

Abstract: The aim of this paper is to present the development one of the alternative forms of deinstitutionalization of people with mental disabilities in Bulgaria, Centre for family-type accommodation in the city of Bobov dol. As a social service in the community of a resident type, the centre has been functioning since 10/01/2011. The opening of the centre is a result of the closing of the Home for mentally retarded children in the village of Gorna Koznica. The path of creation and development of the new social service is being examined, as well as its accompanying problems during its functioning.

Accent to the place and role of multidisciplinary team (social worker, psychologist, occupational therapist, kinesiotherapist, speech therapist).

The prospective of development of alternative social services is being brought out.

Key words: alternative social service, deinstitutionalization, people with disabilities, centre for family-type accommodation, team work.

Абстракт: В разработката ще бъде представено развитието на една от алтернативните форми на деинституционализация на лица с умствени увреждания в България, Център за настаняване от семеен тип гр. Бобов дол. Като социална услуга в общността от резидентен тип, центърът функционира от 01.10.2011г. Разкриването на центъра е резултат от закриване на Дома за деца и младежи с умствена изостаналост в с. Горна Козница, като част от Националната стратегия за деинституционализация в България. Разглежда се пътя на създаване и развитие на новата социална услуга, както и съпътстващите я проблеми в нейното функциониране.

Акцентираща се върху мястото и ролята на мултидисциплинарния екип (социален работник, психолог, трудотерапевт, кинезитерапевт и логопед).

Извеждат се перспективите за развитие на алтернативните социални услуги в България.

Ключови думи: алтернативна социална услуга, деинституционализация, лица с увреждания, център за настаняване от семеен тип, екипна работа.

Сотирова, В. (2008), „Социална политика за безработица и бедност през периода 2000 – 2007 година“, „Годишник. Наука-образование-изкуство“, т. 2, Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, с. 271-283, ISBN 978-954-680-991-9

Абстракт: След 1990 г. в България настъпва период на активна научно-изследователска дейност – „проучване“, „изследване“ и „анализиране“, на проблемите на безработицата и породената от нея бедност и безизходица. Появяват се много разработки, които разкриват различни аспекти на изследваното явление. Вниманието на научни интереси са глобалните, националните и регионалните аспекти на проблема, както и настъпващите следствия на личностно и социално равнище.

Разработката разглежда три важни аспекта на “модерното” общество – “безработица”, “бедност” и “социална политика”, която се реализира от държавата в периода 2000-2007 г..

Ключови думи: бедност, безработица, социална политика, програми и мерки за насърчаване на заетостта

Abstract: After 1990 a period of active research – „investigation“ and „analysis“ of the problems related to unemployment and the resulting poverty started. Many articles revealing different aspects of the phenomenon appeared. The focus is on the global, national and regional aspects of the issue and the consequences of it concerning the individuals at personal and social level.

The study discusses there important aspects of the “modern” society – “unemployment”, “poverty” and the “social policy” of the state in the period 2000 – 2007.

Key words: poverty, unemployment, social policy, programs and measures for promoting of employment

Сотирова, В., (2007), “PR в социалната работа (социалния работник – PR)”, „Научни известия“, г. IV, кн. 2 Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, с. 119-125, ISBN 978-954-680-991-9

Абстракт: В представената разработката се извежда същността на социалната работа. Разглежда се диадата „социален работник – социален клиент“. Акцентът се поставя на професионалните роли на социалния работник и в частност потребността от извеждането на PR-дейността в социалната работа. Разкрива се връзката между социалната работа и PR.

Ключови думи: социални работници, PR, социална работа

Abstract: In the presented paper is delivered the principles of the social work. It is examined relation „social worker – social client“. The accent is on professional roles of the social worker and particularly the necessity on the realization of the PR-activities of the social work. It has been opened up the interaction between social work and PR.

Key words: social workers, PR, social work

Чинчева, Ст., **В. Сотирова**, Т. Варламова, (2007) “Нашият опит в практическото обучение по социална работа”, Сборник „Проблеми на социалната работа“ „Образование, практика, научни изследвания“, издателство ИК „КОТА“ – София, с. 133-145, ISBN 978-954-305-232-5

Абстракт: В разработката се разглежда структурата и организацията на практическото обучение по социална работа на студенти от специалност “Социални дейности” в Югозападен университет “Неофит Рилски”. Представен е начина за организация, място на провеждане и изискванията за оценяване на

проведената практика. Изведени са и са описани видовете практическо обучение и изискванията за присъждане на кредити.

Ключови думи: социални дейности, социална работа, социални институции, практическо обучение.

Abstract: In this article we examine the structure and organization of the practical training in social work of students majoring "Social activities" in South-West University "Neofit Rilski". Presented is the way of organizing, the place where it is conducted and the way the training is assessed. Presented and described are the types of practical training and the requirements for awarding credits.

Key words: Social Activities; Social Work, Social institutions; Practical study

Сотирова, В. (2007) "Социална работа с продължително безработни лица", Сборник „Проблеми на социалната работа“ „Образование, практика, научни изследвания“, издателство ИК „КОТА“ – София, с. 165-175, ISBN 978-954-305-232-5

Абстракт: В разработката се разглежда проблема за продължителната безработица като социално-икономическо и социално-психологическо явление. Проследена е реализираната социалната закрила и социалната подкрепа, предоставената на продължително безработните лица в страната и Благоевградска област и община за десет годишен период (1995-2004 г.). Извежда се и се доказва тезата, че концепцията на българската социална политика трябва да е насочена към осигуряване на заетост чрез субсидии, съчетана с активна посредническо-консултативна дейност на трудовите посредници. Убедени сме, че с малко пари предоставени от държавата и с качествена и количествена работа, реализирана от помагащите специалисти ще са налице резултати, които видимо ще намалят нивата на безработицата.

Ключови думи: социална политика, социална работа, социална закрила, социална подкрепа, безработица, бедност, безработни, продължително безработни, трудови посредници

Abstract: This article examines the problem of prolonged unemployment as socio-economical and socio-psychological phenomenon. Observed is the realized social protection and social support given to continuously unemployed people in the country and the region and municipality of Blagoevgrad for a ten year period (1995 – 2004).

The thesis, that the Bulgarian social policy should be guided toward the provision of employment through subsidies and combined with active mediation-advisory activity of the labor mediators, was presented and proven. We are convinced that with very little money provided by the country and with quality and quantitative work, realized by the helping professionals, there will be results that notably decrease the levels of unemployment.

Key words: Social Politycy; Social Work; Social Protection; Social Support; Unemployment; Poverty; Unemployed Individuals; Individuals Unemployed for a Long Time; Job, Agency

Сотирова, В., (2002), “Метафората като средство за комуникация в социалната работа”, – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, с.124-128, ISSN 1310-0637

Абстракт: В статията се застъпва тезата, че социалната работа, основана на добре изградени метафори, ще допринесе за намаляване в значителна степен на съпротивителните функции и защитни механизми на клиента в процеса на работа. Изграденото доверие, в знанията и уменията на помагачия специалист, ще позволи на клиента от една страна да осмисли своя модел на поведение, а от друга да обмисли и да отхвърли или приеме, предложените му алтернативи, с цел по-бърза адаптация и реализация в личностен и социален аспект.

Убедени сме, че съзнателното и целенасочено използване на метафората от страна на помагачия специалисти – социален работник в работата с различните групи бенефициенти – безработни, бедни, социално слаби и др., ще доведе до повишаване на ефективността и формиране на качествена оценка на клиента за себе си.

Ключови думи: социална работа, метафора, комуникация и общуване

Abstract: The thesis that social work, when based on well structured metaphors will contribute with a major decrease in the resistance functions and defensive mechanisms of clients during the process of work. The buildup of trust in the knowledge and skills of the helping professional will allow the client to consider his behavioral model, and to consider, to reject or accept, the proposed alternatives, with the goal of faster adaptation and realization in personal and social aspect.

We are convinced that the conscious and targeted use of the metaphor by the helping professionals – social worker in the field with different groups of beneficiaries – unemployed, poor, socially disadvantaged, and others; will lead to an increase of effectiveness and formation of a quality assessment by the clients for themselves.

Key words: social work, metaphor, communication

Сотирова, В., (2001), “Връзки на обусловеност между социалната работа и медицинската дейност”, – В: сп. Асклепий. София: Изток – Запад, с. 168-169, ISSN 1310-0637

Абстракт: Промяната в начина на живот, в нуждите и потребностите на хората след 90-те година на 20 век, води до развитие на социалната работа, в частност на социалната закрила, чиято основна цел е да съхрани здравето и живота на хората, а това по своята същност е, и, медицинска задача.

В широк смисъл интерпретацията на социалната закрила на различните групи бенефициенти, включва и първична социално-медицинска помощ, изпълнението на която не би могло да се реализира ефективно и ефикасно без основна медицинска подготовка на социални работници от една страна и без социални знания, умения и компетентности на медицинските работници от друга.

В статия се прави опит да се изведе рамката именно тази връзка и обусловеност на социалната и медицинска дейност.

Ключови думи: социална работа, медицинска дейност

Abstract: The change in the way of life, the needs of people after the 90s of the 20th Century, leads to the development of social work, mainly social protection, which main goal is to preserve the health and lives of people, and this in its core is a medical task as well.

In the broad sense the interpretation of social protection of different groups of beneficiaries includes preliminary socio-medical help, the implementation of which could not be conducted effectively without basic medical training of social workers on one hand, and without social knowledge, skills, and competencies of medical workers on the other.

In the article an attempt is made to present the framework of this precise connection and conditionality between social and medical work.

Key words: social work, medical activity

III.УЧЕБНИЦИ

В.Сотирова (2011), „Основи на социалната работа”, Благоевград,
Университетско издателство „Неофит Рилски“, с.165,
ISBN 978-954-680-783-0

Като дейност, с теоретичен и приложен характер, социалната работа изисква познание за динамиката на развитие и промяна в различните „процеси“, „събития“ и „явления“, с цел разпознаване, осмисляне и прогнозиране на съпътстващите социалната дейност проблеми.

За да бъде ефективна и ефикасна, помощта, която получава клиентът, е необходимо помагащите специалисти социални работници да умеят да съчетават подходите и методите от различни социални научни концепции и направления, усвоени като теория в процеса на обучение, а по-късно практически реализирани и доусъвършенствани в процеса на работа. Всичко това изисква от бъдещите специалисти цял набор от теоретични знания и практически умения.

В учебника по „Основи на социалната работа”, без претенции за изчерпателност (винаги има какво да се добави, отстрани или коригира) се извеждат в работна рамка основните базисни знания и умения, които трябва да притежават бъдещите социални работници, а именно: обща характеристика на социалната работа – същност, основни елементи, развитие; социално-икономически аспекти на социалната работа – социална закрила; социално-психологически аспекти на социалната работа – социална подкрепа; етични „принципи“ и „норми“ на поведение в процеса на социална работа.

Василев, Гр., **В. Сотирова** (2000) „Методи на социалната работа”,
Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, с. 102,
ISBN 954-680-121-6

Учебникът „Методи на социалната работа“ има за цел да представи „една научна концепция за разбиране същността на социалната работа“.

Комуникативните умения в процеса на социална работа (т. XVIII В. Сотирова), са разгледани в теоретичен и практико-приложен аспект и включват: умения за комуникация – видове и междуличностни взаимоотношения - обратната информация (обратна връзка) като елемент на комуникативния

процес; „въпросът“ и „отговорът“ като форма и процедура в социалната работа, което дава възможност на студентите, бъдещите социални работници, да придобият не само теоретични знания, но и умения за социална работа.

Убедени сме, че в професионалната дейност на социалните работници, комуникативните умения са не само важни, но са и изведени до равнището на „изкуство“ за изграждане и поддържане на позитивни симбиотични връзки – „положително работно взаимоотношение“, между „социалния работник и клиента“, и елементите на „социалната и природна“ среда.

IV.УЧЕБНИ ПОМАГАЛА

Сотирова, В., Й. Цветанова, (2016) Стажантска книжка за провеждане на практическо обучение на студенти от специалност „Социални дейности“, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, преработена и допълнена (под печат)

Стажантската книжка е предназначена за студенти от специалност „Социални дейности“, редовно и задочно обучение, ОКС „Бакалавър“ и включва организацията и провеждането на практическото обучение на студентите, позовавайки се на наредбата за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от професионално направление “Социални дейности” и учебния план за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища. Целта на практиките (практическото обучение) е да се приложат усвоените от студентите теоретически знания за структурата, организацията и дейността на социалните заведения, за да могат да се справят с конкретни практически задачи и извършат пряка социална работа – социална закрила и подкрепа за различните групи бенефициенти. Студентите трябва да усвоят административно-управленчески, посреднически, трудотерапевтични и др. умения. Практиките се провеждат по предварително разработени указания, програма и график.

Сотирова, В., (2009) Стажантска книжка за провеждане на практическо обучение на студенти от специалност „Социални дейности“, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, преработена и допълнена

Стажантска книжка за студенти от специалност „Социални дейности“, редовно обучение, ОКС „Бакалавър“ е преработена и допълнена съобразно настъпилите

промени както в социалната система (структура, организация и дейност на социалните заведения), така и съобразно учебния план специалност „Социални дейности“, за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища.

Сотирова, В., (2005) Стажантска книжка за провеждане на практическо обучение на студенти от специалност „Социални дейности“, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, преработена и допълнена

Стажантска книжка за студенти от специалност „Социални дейности“, редовно обучение, ОКС „Бакалавър“ е преработена и допълнена съобразно настъпилите промени както в социалната система (структура, организация и дейност на социалните заведения), така и съобразно учебния план специалност „Социални дейности“, за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредити във висшите училища.

Сотирова, В., (2001) Стажантска книжка за провеждане на практическо обучение на студенти от специалност „Социални дейности“ и „Социална педагогика“, Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“

Стажантската книжка е предназначена за студенти от специалност „Социални дейности“, редовно и задочно обучение, ОКС „Бакалавър“ и студенти от специалност „Социална педагогика“, редовно и задочно обучение, ОКС „Бакалавър“.

Стажантската книжка е разработена на база иновативен подход в структурирането на практическото обучение на студентите от специалност „Социални дейности“ и „Социална педагогика“. Целта е студентите по социална работа да усвоят набор от теоретико-практически знания и умения, отговарящи на нуждите на различните групи бенефициенти.